

Barn – Uttag av fjäder eller distraktor

Syfte

Rutinen syftar till att säkerställa en god och patientsäker vård för barn som skall genomgå fjäder/distraktoruttag.

Arbetsbeskrivning

Bakgrund

Kraniosynostos, s.k. prematur synostos, är ett medfött tillstånd med för tidig slutning av en eller flera av skallens tillväxtsömmar (suturer), vilket är det vanligaste kraniofaciala tillståndet. Om barnet är yngre än ca 6 månader och har en isolerad sagittal eller lambdoidal synostos kan man med fördel operera med fjädermetoden. Även vid andra synostoser kan man ibland använda fjädermetoden men då oftast i kombination med en större kraniokirurgi. Vid unicoronal synostos används ett distraktionsinstrument med yttre skruv som expanderar området under en månad.

Metod

Vid fjädermetoden krävs en kompletterande mindre operation efter ca 4 månader där fjädrarna tas ut. Även distraktionsinstrument (vid unicoronal synostos) tas bort efter 4 månader.

Ett litet snitt läggs oftast i det gamla snittet ungefär där fjädern lokaliserats. Mjukvävnad och fjäder dissekeras och fjädern plockas ut hel eller delad. Snittet sutureras och förband läggs. Uttag av distraktor utförs på liknande sätt.

Då barnet nyligen opererats krävs vanligtvis inget nytt inskrivningsbesök på avdelningen, men individuell bedömning gös av operatör. På operationsdagen tas i stället ett kort ankomstsamtal.

Fotografering sker under dagen, antingen pre- eller postoperativt beroende på vilken tid barnet opereras. Fotograferas barnet postoperativt medföljer omvårdnadspersonal ner till fotograf.

Preoperativa förberedelser

Preoperativ huddesinfektion

Patienten skall utföra preoperativ tvätt x 2, se RUTIN "Vårdhygien - Preoperativ helkroppsdessinfektion" Dokument-ID: SU9992-381335686-113.

Fasta

Patienten fastar inför operation, se RUTIN "Fasta för barn vid planerad anestesi, Sahlgrenska" Dokument-ID: SU9805-1593997-1384.

EMLA

Patienten skall erhålla EMLA inför operation enligt narkosläkarens ordination i ORBIT, se RUTIN "Emla till barn" Dokument-ID: SU9805-1593997-1014.

Operationsdagen

Operationen är ett kortare ingrepp som utförs i dagkirurgi vilket innebär att barnet skrivs ut och åker hem samma dag, bor familjen långt bort rekommenderas de att boka patienthotell en natt postop.

PEWS-kontroll och temp tas på operationsdagens morgon.

En aktuell vikt ska finnas dokumenterad i ORBIT samt Melior.

Postoperativ vård

Förband

Huvudet läggs om med kompresser och nätmössa, detta kan föräldrarna ta bort dagen efter operationen. Hårtvätt utförs med mild tvål och vatten varannan dag i en månad (under sårhäknings).

Kontroller

Enligt PEWS.

Nutrition

Så fort patienten är tillräckligt vaken uppmuntras att föda intas som vanligt. Ammas patienten uppmuntras detta.

Elimination

Då det finns risk för urinretention efter anestesi och operation ska barnet ha kissat innan utskrivning.

Smärta

Barnet får smärtlindring i form av Alvedon kontinuerligt de första dagarna och Ipren vid behov. Krävs ingen ökad dosering (gå enligt produktresumé).

Hemgång

Familjen träffar operatör alternativt annan läkare i kranio teamet innan hemgång.

Inget återbesök krävs, barnet kallas för treårskontroll.

Patienten skrivs ut med:

- Broschyr ”Råd vid hemgång efter kranioplastik - fjäder/distraktor ut”
- Intyg till Försäkringskassan. Intyg skrivs av sjuksköterska för operationsdagen
- Reseintyg skrivs av sjuksköterska

Ansvar

All personal inom Verksamhet Plastikkirurgi är ansvarig för utförandet av rutinens aktiviteter. Teamchef kranio bär ansvar för att denna rutin blir känd och ansvarar för att den efterlevs.

Uppföljning, utvärdering och revision

Ansvarig sjuksköterska inom kranio teamet ansvarar för uppföljning/revision av innehållet i rutinen. Medvetet avsteg från rutinen dokumenteras i Melior om rutinen är kopplad till patient. Övriga orsaker till avsteg från rutinen rapporteras i MedControlPRO.

Information om handlingen

Handlingstyp: Riktlinje verkställighet

Gäller för: Verksamhet Plastikkirurgi

Innehållsansvar: Peter Tarnow, (petta1),
Universitetssjukhusöverläkare

Granskad av: Peter Tarnow, (petta1),
Universitetssjukhusöverläkare

Godkänd av: Peter Apelgren, (petap1), Verksamhetschef

Dokument-ID: SU9785-1904528390-441

Version: 1.0

Giltig från: 2026-02-10

Giltig till: 2028-02-06